

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ YAZILI METİNLER İLE METİN GÖRSELLERİNİN UYUMU*

*Oğuz Kamil ERCANTÜRK***

ÖZET

Ders kitapları hazırlanırken tek bir alanın verileri yeterli olmamaktadır. Ders kitaplarının hazırlanması sürecinde dilbilim, metindilbilim, göstergebilim gibi alanların verilerinden yararlanılması gerekmektedir.

Göstergebilimsel yöntemin kullanıldığı bu çalışmada ders kitaplarındaki yazılı metinler ile metinlerdeki görsellerin uyumunun yansıtılması ve böylece bundan sonra hazırlanacak ders kitapları için yol gösterici olmak amaçlanmıştır.

Nitel araştırma yöntemi ile oluşturulan çalışma tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı ile Talim ve Terbiye Kurulu tarafından okutulmak üzere önerilen ve 2012 yılındaki baskıları esas alınan 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki yazılı metinler ve metinlerin görselleri incelenmiştir. Çalışma evreni, serbest okuma ve dinleme metinleri dışındaki 5. sınıf Türkçe ders kitabından 24; 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarından 18'er olmak üzere toplam 78 metinden oluşmaktadır. Çalışma alanı ise, evrendeki metinleri oluşturan 19 farklı metin türünden birer örnek seçilerek oluşturulmuştur. Buna göre çalışma alanını; 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan farklı metin türlerinden birer örnek olarak seçilen 19 metin ve bu metinlerde yer alan görseller oluşturmaktadır. Çalışma verileri, doküman incelemesi yöntemi ile toplanmış, elde edilen verilerin analizi göstergebilimsel inceleme yöntemi ile yapılmıştır.

Çalışma sonucunda, metnin görsellerinin yazılı metni anlamada önemli olduğu fark edilmiştir. Buna göre yazılı metnin ve metnin görsellerinin zihinsel ve fiziksel açıdan gelişen öğrencilere uygun olarak tasarlanması gereği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Ana Dili Eğitimi, Dilbilim, Metindilbilim, Göstergebilim

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

* Bu çalışma "Göstergebilim Açısından Türkçe Ders Kitapları" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

** Dr. Öğretmen MEB, El-mek: okercanturk@gmail.com

HARMONY OF WRITTEN TEXTS AND VISUAL OF TEXT IN TURKISH TEXTBOOKS

STRUCTURED ABSTRACT

Books are written sources that meet with the learning needs of people through information and cultural transmission from the past to the present.

They have special importance in educational environments. Books are one of the tools that students, who study at school, can communicate directly and textbooks are used in this environment. Because course books, which are prepared in accordance with the objectives, methods and techniques of the relevant curriculum, can only be accepted by teachers if they can fulfill the function of many materials.

Textbooks are used in the teaching of native language through written and visual texts. Written and visual texts play a significant role in the development of students' linguistic, cognitive and social skills.

In Turkish language teaching, visual materials are used in textbooks together with written texts and thus those written texts are aimed to be comprehended. The use of written texts together with visual materials saves texts from the monotony and keeps students' interest in reading alive. In addition, visual materials also help students in the process of text comprehension.

The importance visual materials will increase even more when considering the fact that the learning takes place largely with the sense of vision. The integration of visual materials with written texts is important in this process.

While written texts and their visuals constitute example for some behaviors in textbooks, the integration of written texts and visual materials also have significant functions in achieving the objectives of Turkish language classes, increasing the preparation level of students and developing their personality. Therefore, it is quite important to prepare textbooks, and written texts and visual materials in these books carefully. In this process, it is necessary to make use of data from linguistics and textlinguistics.

One of the disciplines that Turkish language teaching needs to take advantage of is semiotics.

In this context, using semiotic data in textbooks, creating written texts and visual materials according to these data, integrating visual materials with written texts and supporting those written texts will provide valuable guidance in achieving the objectives of Turkish language teaching.

By keeping these aims in mind, selected texts from secondary school Turkish language textbooks were analyzed in this study from the perspective of semiotics in order to make use of method and data from semiotics in teaching the native language and examining the integration of written texts and visual materials.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

Study, which was generated by the qualitative research method, was conducted by screening model. Texts and visuals in these texts from Turkish language textbooks of 5th, 6th, 7th and 8th grades, which were recommended by the Ministry of Education and the Education Board and whose editions in 2012 were selected as the base, were analyzed in this study.

Free-reading and listening texts were not included in the scope of the analyzed texts. According to this, the population of study consisted of a total of 78 texts including 24 texts taken from 5th grade Turkish language textbooks, and 18 texts each taken from 6th, 7th and 8th grade Turkish language textbooks. 19 different texts were encountered when analyzing what the type of texts these texts that were included in the population of the study were.

Since it would be possible to realize behaviors and gains that were desired to be conferred to students through each type of text, different types of texts in population were considered in the selection of study area.

Thus, 4 texts from the 5th grade level, and 5 texts each from 6th, 7th and 8th grade levels were randomly selected. According to this, 19 texts and visuals in these texts, which were chosen as a sample from different types of texts in 5th, 6th, 7th and 8th grade Turkish language textbooks, constituted the area of the study.

The research data was collected by the document analysis (documentary screening) method. The data obtained from the area of study were analyzed by semiotic analysis method that was based on qualitative content analysis. Thus, visuals that were found in written texts selected for sampling were analyzed and the integration of written texts and visuals in them were revealed.

It was seen when considering the integration of visuals in texts and written texts found in the analyzed texts that four texts selected from 5th grade Turkish language textbooks were created from the lined visuals but these visuals did not fully reflect the written text; visuals had problems in reflecting the reality even if they reflected events narrated in the written text, there were defects in the illustration of the visuals and the reality and fiction balance was not fully coordinated. In addition, the arrangement of visuals in 5th grade Turkish language textbooks as the background for the written text caused visuals to be more in the foreground.

It can be stated when the visuals from the selected texts in 6th, 7th and 8th grade Turkish language textbooks that photographs were given more places than linear drawings and thus, the integration of visuals and written text was usually achieved. However, these photographs are usually photos that describe persons or entities mentioned in the written text. They do not reflect those related in the narration such as the embodiment, realization or completion of events, but rather reflect the persons and entities that students already know. The use of photos in this way seems to be harmonious with the written text and photos embellished the written text but this does not serve a purpose like the better understanding of the narration. However, the need for including more qualified visuals instead of photos that describe

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

persons and entities can be understood when considering that fact that more qualified visuals would be able to offer new ideas and imagination to students, they would be able to attract students to the text and they would be able to help students to understand the text.

In addition to these, it was noticed by analyzing Turkish language textbooks at secondary school level from semiotic perspective that visual materials in the textbooks were only used with the aim of supporting the written text. Apart from these, no visuals were used as a reading comprehension text for developing the basic, linguistic, social and mental skills of the students.

At present, students should be informed about the methods of text approaches and analysis for allowing them to develop their linguistic, social and mental skills and written texts and visuals in texts should be designed in accordance with the needs of the students who grow mentally and physically.

Key Words: Turkish Education, Mother Tongue Education, Linguistics, Textlinguistics, Semiotics

Giriş

Sayın (2001: 99), ilk kitap sayfalarının “ilkel insanın duygu, düşünce ve amaçlarını anlatmak için çizimler yaptığı mağara duvarları” olduğunu, günümüz kitaplarına benzer ilk örneğin ise Eski Mısır’da yapıldığını belirtmektedir. Mağara duvarlarından günümüze kadar gelen kitap “bireyin doğrudan ilişki kurabildiği temel bir bilgi ve kültür aracı” olma özelliğini korumaktadır.

Geçmişten günümüze bilgi ve kültür aktaran araçlar çeşitlilik kazanmış olsa da Yalınkılıç’a (2010: 3) göre günümüzde kalıcılığını koruyan bir araç olarak kitaplar, bilginin aktarımı ve paylaşımında, insanların öğrenme gereksinimlerini karşılamak açısından önemli bir görev üstlenmiştir ve üstlenmeye de devam etmektedir.

Kitapların bu önemli görevi üstlendiği ortamlardan biri ise eğitim ortamlarıdır. Kitap, okulda eğitim gören öğrencilerin doğrudan iletişim kurabildiği araçlardan biridir ve bu ortamda ders kitaplarının ayrı bir yeri vardır. Çünkü ilgili ders programının hedef, yöntem ve tekniklerine göre hazırlanan ders kitapları öğretmenler tarafından birçok aracın işlevini yerine getirebilecek bir durumda kabul edilmektedir.

Bu nitelikteki ders kitapları, bir eğitim programında yer alan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ile ölçme değerlendirme boyutlarına uygun olarak ve yazılı/görsel unsurlar ile bilişsel ve duyuşsal becerilerle donatılmış zengin metinlerden oluşan belirli bir dersin öğretimi için belirli düzeydeki öğrencilere yönelik olarak sistemli bir şekilde yazılan; içeriği öğretim programına uygun olan, incelemesi yapılmış ve onaylanmış olan, ders konularına ait bilgileri, sıralı ve doğru bir biçimde öğrenmeleri için öğretmen ve öğrencilere temel kaynak olarak önerilen bir kitap, yazılı bir metin olarak tanımlanabilir (Çakır, 1997: 7; Çeçen ve Çiftçi, 2007: 39; Demirel ve Kıroğlu, 2005: 2; Duran, 2006: 13; Hesapçıoğlu, 1994: 298; Kılıç, 2005: 40; Oğuzkan, 1993: 83; Öncül, 2000: 308).

Yetişmiş neslin, yetişmekte olan nesle kültürünü aktaran önemli araçlardan biri olan eğitim ve öğretim aracı olan ders kitapları (Güneş, 2002: 2), eğitim-öğretim programıyla öğrenci arasında köprü kuran temel materyallerdendir (Küçükahmet, 2011: 13). Ayrıca Çoşkun’a (1996: 59) göre eğitim programlarının hedeflerine ulaşmasında, eğitim-öğretim etkinliklerinin planlanmasında, uygulamasında, değerlendirilmesinde ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynar.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

Ders kitaplarının öğrenciye kendi alanıyla ilgili bilgileri arama, bulma ve kullanma yolu göstermek ve öğrenciye toplumsal deneyimlerin kazanılmasında yardımcı olmak amaçlarının yanında; bilgi verme, bilgiyi dizgeleştirme, kendi kendine öğrenme, eşgüdümleme (koordine etme) ve kişilik geliştirme gibi işlevleri vardır (Kılıç, 2005: 42-43).

Bu amaç ve işlevi ile ders kitaplarının çocuğun gelişiminde, eğitiminde ve karakterinin biçimlenmesinde önemli katkısı vardır (Duran, 2006: 13). Özellikle ilköğretim aşamasında ders kitaplarının önemi daha da artmaktadır. Kolaç'a (2003) göre nitelikli bir toplumun oluşmasında, çağdaş, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, topluma karşı sorumluluk duyan, insan haklarına saygılı, yapıcı, yaratıcı nesillerin yetişmesinde ders kitaplarının rolü büyüktür.

Sınıf içinde kullanılması önerilen çeşitli geleneksel ve modern araç gereçler olmakla birlikte yapılan araştırmalar günümüzde de kitabın sınıf içindeki yerinin çok önemli olduğunu; öğretmenin birçok etkinliği kitapla başlatıp kitapla sürdürdüğünü göstermektedir (Ceyhan ve Yiğit, 2004: 18). Bunun nedeni Yalçın'a (1996: 24-27) göre ders araç gereçlerinin sınırlı olması ve sağlıklı bir öğretmen eğitiminin olmaması nedeniyle öğretmenler derslerini büyük oranda ders kitaplarına bağlı kalarak anlatmaktadır. Bu gibi nedenlerle ders kitapları en yaygın öğretim materyali olarak nitelendirilmektedir (Sezer, 2005: 50).

Dünyanın değişik ülkelerinde yapılan araştırmalarda, ders kitaplarının dünya genelinde, hâlâ okullarda kullanılan başlıca materyallerden biri olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır (Kılıç ve Seven, 2007: 34). Hatta Kaya'ya (2005) göre az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde çağdaş anlamda eğitim programları ve bu kapsamda öğretim ve ders programları yürürlükte olmadığı durumlarda bir derse ait program yerine bile kullanılmaktadır. Kaya'nın (2005) Shannon'dan (1982) aktardığına göre; ABD'de yapılan araştırmalar ders kitaplarının yüz yüze eğitimde önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Gerçekleştirilen amaçların sonuçları, öğrencilerin sınıftaki zamanlarının % 70 ile % 95'ini ders kitapları ve ders kitaplarıyla ilgili etkinliklere harcadıklarını göstermiştir.

Ders kitapları genel olarak Türkiye şartlarında ilköğretim okullarında, özel olarak Türkçe derslerinde de kullanılan önemli bir araçtır (Arı, 2011: 490). Türkiye'de yapılan bir araştırma (Özbay, 2003: 7), Türkçe öğretmenlerinin derslerini büyük oranda ders kitabına bağlı kalarak işlediklerini ortaya koymuştur.

Ana dili öğretimi sürecinde ders kitapları, Türkçe dersinin amaçları ile öğrenme alanları ve sınıflara göre kazanımların gerçekleştirilmesinde büyük bir görev üstlenmektedir. Çünkü bu kitaplar, yazınsal metinlerle kuruldur (Keklik, 2009: 3; Mert, 2012: 74). Okumanın, inceleyerek yazmanın hatta örnek okumalardan hareket edersek dinleme eğitiminin dahi ana malzemesi ders kitaplarıdır. Bu sebeptir ki eğitim teknolojisinin kullanılmasında da metne, dolayısıyla kitaplara ihtiyaç duyulmaktadır (Özbay, 2006: 170).

Ana dili öğretiminde ders kitaplarından yazılı ve görsel metinler aracılığıyla yararlanılmaktadır. Yazılı ve görsel metinler, öğrencilerin dil becerilerini, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirmede önemli rol oynamaktadır. Bu yazılı ve görsel metinlerde sağlıklı bir anlama ulaşmak için Uçan'a göre (2006: 15-16) dilbilimsel verilerden hareket eden bir yöntem edinmek, çağımızdaki eleştiri tutumlarını tanımak metne sağlıklı yaklaşımın ilk kapısıdır.

Türkçe eğitiminde, ders kitaplarında yazılı metinler ile birlikte görseller kullanılmakta ve böylece yazılı metinler kavratılmaya çalışılmaktadır. Edebî metinler, gösteren ve gösterilen arasındaki ilişkinin en üst seviyede olduğu ürünlerdir. Gösterenler günlük çağrışımlardan farklı olarak kültürel, toplumsal, tarihî ve siyasî arka plana dayalı gösterilenleri belirtir. Dildeki her göstergenin tek bir karşılığı olabileceği gibi birden fazla karşılığı da olabilir (Gürlek ve Çiçekler,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

Yöntem

Nitel araştırma yöntemi ile oluşturulan çalışmanın modeline, örnekleme ve verilerine yönelik bilgilere bu bölümde yer verilecektir.

Model

Çalışma tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2012: 77).

Evren/Çalışma Alanı

Çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı ile Talim ve Terbiye Kurulu tarafından okutulmak üzere önerilen ve 2012 yılındaki baskıları esas alınan 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinler ve bu metinlerde yer alan görseller incelenmiştir.

İncelenen metinlerin kapsamına serbest okuma metinleri ile dinleme metinleri dâhil edilmemiştir. Buna göre çalışma evreni, 5. sınıf Türkçe ders kitabından 24; 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarından 18'er olmak üzere toplam 78 metinden oluşmaktadır. Çalışmanın evreninde yer alan bu metinlerin türlerinin ne olduğu incelendiğinde 19 farklı metin türü ile karşılaşılmaktadır.

Öğrencilere verilmek istenen davranış ve kazanımların her bir metin türü ile gerçekleştirilmesi mümkün olacağından evrenden çalışma alanı seçiminde evrendeki farklı metin türleri göz önünde bulundurulmuştur.

Böylece, 5. sınıf seviyesinden 4 metin; 6, 7 ve 8. sınıf seviyesinden 5'er metin random (rastgele) yöntemi ile seçilmiştir. Buna göre çalışma alanını 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan farklı metin türlerinden birer örnek olarak seçilen 19 metin ve bu yazılı metinlerdeki görseller oluşturmaktadır. Çalışma alanını oluşturan metinlerin, sınıf düzeylerine ve metin türlerine göre dağılımı şöyledir:

Tablo 1: Çalışma Alanını Oluşturan Metinlerin Dağılımı

Metin Türleri	Sınıf Düzeyleri			
	5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Roman				Martı (s. 106-110)
Öykü	Çöp Ev (s. 46-49)			
Masal	Küçük Kar Tanesi (s. 80-83)			
Anı		Atatürk'ten Anılar (s. 34-37)		
Tiyatro			Öyle Denmez (s. 14-17)	
Fabl		Meşe ile Saz (s. 64-65)		
Gezi Yazısı			ODCU Haftası Şenlikleri (s. 110-114)	
Destan			Oğuz Destanı (s. 71-77)	
Efsane				Kız Kalesi (s. 10-11)
Haber				Basından Teknoloji Haberleri (s. 76-80)
Deneme		Canım Kitap (s. 18-19)		
Sohbet/ Söyleşi			Tatlı Dil (s. 10-13)	
Mektup	Pireyi Deve Yapmak (s. 14-15)			
Biyografi			Mehmet Akif Ersoy (s. 78-79)	
Makale		Atatürk'ün Fikir Dünyası (s. 32-33)		
Söylev				Onuncu Yıl Nutku (s. 26-27)
Konferans				Hayatta Başarının Yolları (s. 98-100)
Fıkra		Boş Arsa (s. 102-103)		
Şiir	Şiir	Ay'da Bir Küçük Serçe (s. 88-91)		

Veri Toplama Aracı

Çalışma verileri, doküman analizi (belgesel tarama) yöntemi ile toplanmıştır. Bu yöntem var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplama, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini içerir. Ayrıca yöntem, belli bir amaca dönük olarak, kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar (Karasar, 2012: 183; Yıldırım ve Şimşek, 2006: 187).

Verilerin Analizi

Çalışma alanından elde edilen veriler nitel içerik analizine dayalı olarak göstergebilimsel inceleme yöntemi ile çözümlenmiştir. Böylece örneklem için seçilen yazılı metinlerin içinde yer alan görseller incelenmiş; yazılı metinler ile metinlerin görselleri arasındaki uyum ortaya çıkarılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarından seçilen yazılı metinler ile bu metinlerde yer alan görseller incelenmiştir. Yazılı metinler ile metinlerin görselleri arasındaki uyum metinlerin yer aldığı sınıf düzeylerine göre sunulmuştur.

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabından Elde Edilen Bulgular ve Yorum

5. sınıf Türkçe ders kitabından 4 yazılı metin ve bu metinlerde yer alan görseller incelenmiştir.

5. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Çöp Ev” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Yazılı metin “O akşam yine televizyon haberleri tam yemek saatine rastlamıştı.” ifadesi ile başlamaktadır. Metinde kullanılan birinci görselde ise ikiz kardeşler Pınar ve Çınar televizyon seyretmektedirler. Yazılı metne göre, görselde haberlerin yemek saatine rastladığına dair bir iz bulunmamaktadır. Oysaki yazılı metin okunduğunda, okuyucuda kardeşlerin yemek için sofraya hazırlığı yaptığı ya da yemek masasında buldukları izlenimi uyanmaktadır. Yazılı metin “Haber sunucusu haberleri görüntülerle birlikte vermeye başladı” ifadesi ile devam etmektedir. Buna göre, görsele bakıldığında, televizyon ekranında sadece sunucunun yer aldığı, haberle ilgili bir görüntünün bulunmadığı görülmektedir. Bundan sonra yazılı metinde yer alan “İkiz kardeşimle ben bu haberi ilginç bulduğumuzdan şaşkınlıkla izledik.” ifadesi ise görselde kardeşlerin yüzüne pek yansımadağı görülmektedir. İkiz kardeşler, görselde “dikkat kesilmiş” ya da “dalgın” olarak resmedilmişlerdir. Ayrıca görselde kardeşlerin televizyonu çok yakından seyrettikleri görülmektedir. Bu durum 5. sınıf öğrencileri için örnek teşkil edememektedir. Bu açılarından birinci görsele yazılı metinle uyumlu olmadığı söylenebilir.

İkinci görsel, Çınar'ın kullanılmayan eşyaların üzerine geldiğini gördüğü rüyasını anlatmaktadır. Bu görselde, Çınar'ın uyuyor olması, yazılı metinle ilişkiyken kullanılmayan eşya olarak resmedilen eşyaların bir rüya içinde olduğu izlenimi yansıtamamıştır. Ayrıca resmedilen bazı eşyaların (sağ altta bulunan eşyalar) da tam olarak hangi eşyayı yansıttığı anlaşılmamaktadır. Bu açılardan metnin bu görselinin de yazılı metinle uyumlu olmadığı söylenebilir.

3

4

Üçüncü görsel, kardeşlerin yarışmaya katılmak için odalarında proje çizdikleri anı anlatmaktadır. Buraya kadar, görselin yazılı metinle uyumlu olduğu düşünülse de çizilen projede kullanılmayan eşyaların varlığı görünmemektedir. Oysa yazılı metinde çizilen çocuk heykelinin kullanılmayan eşyalar ile oluşturulduğu ifade edilmektedir: “Baş bölümünü bebek kafalarından, kollarından birini evcilik takımlarından, diğer kolunu araba ve kamyonlardan, gövdeyi de oyuncak robotlardan oluşan çizimlerle tamamladık.”. Okuyucuda heyecan ve merak uyandıran bu ifadeler, görsel yansıyamamıştır. Bu açılardan metnin görseli, yazılı metinle uyumlu değildir.

Dördüncü ve son görsel, yazılı metnin sonunda şöyle ifade edilmiştir: “Bir, iki saat sonra hepimiz sakinleştik, annem biraz sonra salonun ortasına bir torba dolusu kaçık çorap döktü. “Hadi bakalım, hep beraber bunlardan da bir şeyler üretelim.” dedi. Sonra da makasla onlardan uzun uzun şeritler kesip birbirine eklemeye başladı. Paspas örecekmış!..”. Paspas yapmak için ince külotlu çoraplar kullanılmaktadır ki böylece kaçık olup bir daha giyilemeyecek çoraplar değerlendirilmektedir. Ancak görselde, bu çoraplara yer verilmemiştir. Görselde bu çoraplara yer verilmediği gibi, yazılı metinde yer almayan eşyalar görselde gösterilmiş, bu bölümün kahramanı anneye de yer verilmemiştir. Bu açılardan bu görselin de yazılı metinle uyumlu olmadığı söylenebilmektedir.

Genel olarak yazılı metne bakıldığında metnin, görseliyle bütünlenmediği görülmektedir.

5. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Küçük Kar Tanesi” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Birinci görsel, yazılı metnin arkasını kaplayacak şekilde, kar yağarken gökyüzünü ve yeryüzünü göstermektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

Görselin üst tarafında resmedilen kar taneleri, bir bulutun içinde gibi resmedilmiş ancak kar tanelerinden çok bulutları andırmıştır.

Ayrıca, kar taneleri insana benzetilmiş ancak kar tanelerine yalnızca göz ve ağız çizilmiştir. Görselin altında yer alan yeryüzü resmi bir çocuk resmini anımsatmaktadır. Bunun 5. sınıf öğrencileri için uygun olduğu düşünülse de bütün evlerin tek tip olması, dışarıda kar yağışı olmasına rağmen evlerin bacasında dumanın bulunmaması, bazı evlerin kapı ve pencere sahipliğinin tutarsız olmaması, kar yağışı olmasına rağmen yeryüzünde bir etkisinin görülmemesi, evlerin önündeki alanın beyazlığı kar sebebiyle yapılmışsa aynı etkinin evlerin çatılarında bulunmaması gerçeği yansıtmamaktadır. Bu açılarından metnin görseli, yazılı metni tam olarak yansıtmamaktadır.

İkinci görselde kar tapu oynayan ve kardan adam yapan çocuklar anlatılmıştır. Genel olarak yazılı metinle uyumlu olan bu görselde kardan adam betimlenenden biraz farklıdır. Yazılı metinde belirtilmesine rağmen kardan adamın kulakları görselde yer almamakta, görselde kardan adamın başında bulunan şapka ise yazılı metinde belirtilmemektedir.

3

4

Üçüncü görselde, insanlar evlerine gittikten sonra kardan adamın yalnız kalışı ve bundan kaynaklanan mutsuzluğu anlatılmaktadır. Metnin görseli yazılı metinle uyumlu olsa da görsellerin oluşturulmasında sorunlar vardır. Görseldeki evlerin şekilleri, bacalardan çıkan dumanların bazılarının şeffaf, bazılarının beyaz oluşu, evlerin yanında bulunan ağacın kardan etkilenmemiş olması gerçeği yansıtmamaktadır.

Dördüncü ve son görselde, yazılı metinde belirtildiği gibi sabah olmuş, uyanan çocuklar pencereye koşmuş ve dışarıda karların eridiğini, kardan adamın yok olduğunu görmüşlerdir. Bu açıdan metnin görseli, yazılı metni yansıtıyor olsa da okuyucu tarafından kardan adamın gidişi ile yerde kalan süpürge ve atkının yanında havuç ve şapkanın bulunması gereği hissediliyor, onların nerede olduğu sorusu akıllara geliyor.

Genel olarak metnin görselleri incelendiğinde, görsellerin, yazılı metinde anlatılan olayları yansıttığı ancak görsellerin gerçeği yansıtmada sorunlar içerdiği görülmektedir.

5. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Pireyi Deve Yapmak” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Birinci görsel, metnin başlığı ve içeriğiyle uyumlu olarak pire ve deve görsellerini içermektedir. Görselde, kullanılan büyüteç, pireyi büyütmüş ve deve yapmış izlenimi vardır. Görseldeki bu olgu, yazılı metni desteklemektedir ancak görselde resmedilen pire ve devenin gerçeklikle olan ilişkisi tam sağlanamamıştır.

Sayfa sonuna eklenen ikinci ve son görselde, bir çocuk mektup okumaktadır. Bu, yazılı metinde babanın yazdığı mektubu oğlunun okuyduğunu yansıtmaktadır. Bu, yazılı metinle uyumludur. Ancak, görselde duvarda asılı olduğu görünen kâğıtların üzerinde yazı olduğu gösterilmesine rağmen çocuğun okuduğu mektupta yazıların gösterilmemesi okuyucuya çocuğun boş bir kâğıda baktığı izlenimini vermektedir. Bu anlamda görselin eksiklikleri olduğu söylenebilir.

Genel olarak, metnin görsellerinin yazılı metni yansıttığı ancak resimleme konusunda görsellerin eksikliklerinin olduğu görülmektedir.

5. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Ay’da Bir Küçük Serçe” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Birinci görsel, yazılı metnin arkasına yerleştirilmiştir. Bu görsel, arka planda bir gökyüzünü yansıtmaktadır. Bu gökyüzünde, güneş, gökyüzünde uçan bir serçe ve yeryüzünde bulunan serçeler resmedilmektedir. Metnin görseli bu anlamda, yazılı metinle uyumludur ancak metnin görseli oluşturulurken çizim ile oluşturulmuşken görselde yer alan serçeler için gerçek görsel kullanıldığı düşünülmektedir. Bu da görselin bütünlüğünü bozmuştur.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

İkinci görsel de yazılı metnin arkasına yerleştirilmiştir. Bu kez arka planı bir akşam vakti gökyüzü ve deniz manzarası oluşturmaktadır. Gökyüzünde Ay görünürken yazılı metinde küçük serçenin Ay'a ulaşmak için uçtuğu ifade edilmektedir. Ancak metnin görseli incelendiğinde Ay ufukta batmakta olan güneş gibi görünmekte, küçük serçe Ay'ın bulunduğu yeri geçmiş ve sanki bir başka yere uçuyormuş gibi resmedilmiştir. Görselde yer alan balıktan ise yazılı metinde söz edilmemektedir. Bu anlamda metnin görseli, yazılı metni tam olarak yansıtamamakta olduğu söylenebilir.

3

4

Üçüncü görsel, yazılı metnin arka planında bir akşam vakti gökyüzünü ve gökyüzünde bulunan yıldızlar ve küçük serçeyi göstermektedir. Ayrıca, görselde var olan bir çizgi vardır ki bunun da Samanyolu'nu yansıttığı düşünülmektedir. Metnin görseli, yazılı metindeki olayların yansıtırsa da Samanyolu'nun çizimi, serçenin yıldızla göre konumu görselin özensiz olduğunu düşündürmektedir.

Dördüncü ve son görselde de yazılı metnin arkasında gökyüzü, Samanyolu ve yıldızlar, Ay ve serçe resmedilmiştir. Yazılı metinle ilişkili olarak Ay'ın mutlu olduğu anlaşılırken serçenin ikinci görselde olduğu gibi serçenin Ay'ın yanına ya da yeryüzüne uçtuğu değil başka bir yere uçtuğu düşünülmektedir.

Metnin görseli ile yazılı metin uyumluluğu incelendiğinde, metnin görselleri yazılı metinde anlatılanı ifade etseler de görsellerde yazılı metin tam olarak ifade edilememiş, gerçek ve kurgu dengesi ayarlanamamıştır.

6. Sınıf Türkçe Ders Kitabından Elde Edilen Bulgular ve Yorum

6. sınıf Türkçe ders kitabından 5 yazılı metin ve bu metinlerde yer alan görseller incelenmiştir.

6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan "Atatürk'ten Anılar" adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

1

2

Birinci anı, iki görselden oluşmaktadır ve bunları fotoğraflar oluşturmaktadır. Fotoğraflarda kız öğrencilerin ve kadınların yer alması metnin görselleri ile yazılı metnin uyumlu olduğu göstermektedir.

1

İkinci anıda bir görsel yer almaktadır. Bu, yazılı metinle uyumlu olarak Mimar Sinan'ın heykelinin yansıtıldığı bir fotoğraftır.

1

Üçüncü anıda da bir görsel bulunmaktadır. Bu görsel de yazılı metinle uyumlu olarak Atatürk'ün bakanları ile toplantısını yansıtmaktadır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

Metin genel olarak incelendiğinde, görsellerde fotoğrafların kullanıldığı ve yazılı metinlerle de uyumlu olduğu görülmektedir.

6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Meşe ile Saz” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

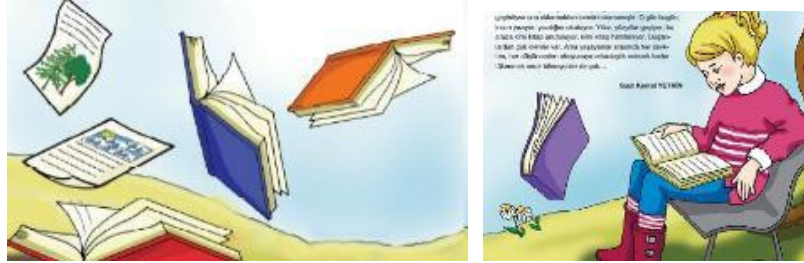
2

Birinci görsel, yazılı metnin arka planını oluşturmakta ve anlatı öznesi olan sazların da yer aldığı bir doğa resmini yansıtmaktadır. Bu açıdan, metnin görselinin yazılı metinle uyumlu olduğu söylenebilir.

İkinci görsel, birincinin devamı gibidir ve burada diğer bir anlatı öznesi olan meşeye de görselde yer verilmiştir. Görselde, yazılı metnin türüne uygun olarak meşenin kişileştirildiği görülmektedir. Bu açılarından bu görselin de yazılı metinle uyumlu olduğu söylenebilir.

Genel olarak metnin görsellerinin, yazılı metinle uyumlu olduğu görülmektedir.

6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Canım Kitap” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Metinde, iki görsel yer almış ve her ikisi de yazılı metnin arka planı olarak kullanılmıştır.

Yazılı metinde kitap okuyan insanlardan ve kitaplardan söz edilmektedir. Bununla uyumlu olarak da metnin görsellerinde kitaplara ve kitap okuyan bir insana yer verilmiştir.

Metinde yer alan görsellerin, yazılı metni yansıttığı görülmektedir.

6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Atatürk’ün Fikir Dünyası” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

3

Metinde, Atatürk konu edilmiş ve onun fikir dünyası üzerinde durulmuştur. Bu konudaki yazılı metin Atatürk'ün fotoğraflarından oluşan üç görsel ile bütünlenmiştir.

Metin, Atatürk'ün düşünceleri gibi soyut bir konuyu ele aldığından fotoğraflarda düşüncelerini kaleme alması, düşüncelerini insanlarla paylaşması ve düşüncelerini uygulama süreci gösterilmiştir.

Bu anlamda metinde yer alan görsellerin, yazılı metinle uyumlu olduğu söylenebilir.

6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Boş Arsa” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Birinci görselde, yazılı metinde ifade edilen kentleşme ve trafik sorunu gösterilmeye çalışılmıştır. Binaların çokluğuna ve trafiğin yoğunluğuna yer verilen metnin görseli yazılı metinle uyumludur.

İkinci görselde, anlatı kahramanının bulunduğu ev ve oradan görüldüğü belirtilen boş arsa gösterilmek istenmiş ve bu kadarıyla da metnin görselinin yazılı metinle uyumlu olduğu görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında metnin görsellerinin yazılı metinle uyumlu olduğu görülmektedir.

7. Sınıf Türkçe Ders Kitabından Elde Edilen Bulgular ve Yorum

7. sınıf Türkçe ders kitabından 5 yazılı metin ve bu metinlerde yer alan görseller incelenmiştir.

7. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Öyle Denmez” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Birinci görsel, yazılı metnin arka planı olarak kullanılmıştır. Bu görselde evlerin de yer aldığı bir manzara görülmektedir. Yazılı metinde böyle bir yer tasvir edilmediğinden ve konu doğaya da çevre olmadığından bu görselin yazılı metinle uyumlu olmadığı söylenebilir.

İkinci görselde, Hacivat ve Karagöz'ün konuşması anlatılmaktadır. Yazılı metin de bu konuya dayalı olduğundan görselin yazılı metni yansıttığı söylenebilir.

3

4

Üçüncü ve dördüncü görseller, bir görselin parçalara ayrılmış hâli gibi görünmektedir. Bu görsellerde, Hacivat ve Karagöz perdede gösterilirken insanlar da bu gösteriyi izlemektedir. Anlatı, böyle bir olayı anlatmasa da bu görseller, yazılı metnin türü hakkında okuyucuya bilgi vermektedir.

Bu anlamda, metnin görsellerinin yazılı metni bütünlediği söylenebilmektedir.

7. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Odcu Haftası Şenlikleri” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

3

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

10

Metinde, on tane görsel kullanılmıştır. Fotoğraflardan oluşan bu görsellerde, yazılı metinle bağlantılı olarak yayla, yaylada bulunan insanlar, yayladaki şenlikler, şenlik sırasında horon tepen ve halay çeken insanlar, yaylada yerleşim ve yayladan manzara yansıtılmıştır.

Bu anlamda metnin görsellerinin, yazılı metinle uyumlu olduğu söylenebilmektedir.

7. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Oğuz Destanı” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Oğuz Han’ın doğuşunun anlatıldığı bölümde Oğuz’un büyümesi, avlanması, at binmesi ve yiğit olması üzerinde durulmuş ve bu yazılı metinle uyumlu olarak Oğuz Han’ın yürümesi ve at binmesi bir görselle yansıtılmıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

Oğuz'un gençliğinin anlatıldığı bölümde avlanma üzerinde durulmuş ve bununla ilgili olarak da iki görsel ile Oğuz Han'ın avlanmak için hazır oluşu ve avladığı gergedan gösterilmiştir.

5

Oğuz Han'ın göğün kızı ile evlenmesinin anlatıldığı bölümün yazılı metnine uygun olarak görselde Oğuz Han'ın ışıklar içinde bir kızı görmesi gösterilmiştir.

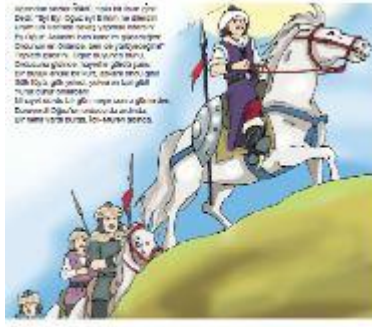

6

Oğuz Han'ın yerin kızı ile evlenmesi bölümünde de yazılı metinle uyumlu olarak Oğuz Han ve eşinin çocuk sahibi olmaları gösterilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

7

Oğuz Han'ın akınlarının anlatıldığı bölümde, yazılı metinle uyumlu olarak Oğuz Han'ın akın süreci gösterilmiştir.

8

9

10

Oğuz Han'ın oğullarına hanlık vermesinin anlatıldığı bölümdeki görsellere bakıldığında, burada Oğuz Han'ın, onun oğullarının ve Oğuz Han'ın oğullarına verdiği yay ve okun görsellerinin yer aldığı ve bunun da yazılı metinle uyumlu olduğu görülmektedir.

Genel olarak düşünüldüğünde, metnin görsellerinin yazılı metinle uyumlu olduğu görülmektedir.

7. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan "Tatlı Dil" adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Birinci görselde, yazılı metinde sözü edilen mağaza mankenine ve bu mankene bakan insanlara yer verilmiştir. Görsel, konuyla ilişkili görülmektedir.

İkinci görsel, yazılı metinle ifade edilen konuyla ilgili bir örneği yansıtmaktadır. Burada, çalıştığı günün sonunda eve yorgun dönen bir babanın ailesine yardım etmesi gösterilmekte ve bu da yazılı metinle ifade edilen örneği desteklemektedir.

Yazılı metinde karga ve tilki öyküsüne göndermede bulunulmuştur. Üçüncü görsel de bu göndermeye uygun olarak karga ve tilkiyi göstermektedir.

Dördüncü ve son görsel de yazılı metnin konu ettiği tatlı dilli insanlar arasındaki iletişimi göstermek amacıyla sohbet eden iki insanı göstermektedir.

Genel olarak bakıldığında metnin görsellerinin yazılı metni bütünlediği söylenebilir.

7. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Mehmet Âkif Ersoy” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

Mehmet Âkif Ersoy’un anlatıldığı yazılı metin, bununla ilişkili olarak Mehmet Âkif Ersoy ve onunla ilgili olan fotoğraflarla tamamlanmıştır.

Biyografi türündeki metinde kullanılan görsellerin yazılı metinle ilişkili olduğu söylenebilmektedir.

8. Sınıf Türkçe Ders Kitabından Elde Edilen Bulgular ve Yorum

8. sınıf Türkçe ders kitabından 5 yazılı metin ve bu metinlerde yer alan görseller incelenmiştir.

8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Martı” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

3

4

5

6

7

8

Anlatı öznesinin bir martı olduğu metindeki sözel ifadeler martı fotoğraflarıyla tamamlanmıştır. Görsellerin, yazılı metnin konusunu yansıtmaması bakımından yazılı metinle uyumlu olduğu söylenebilir.

8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Kız Kalesi” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

Kız Kalesi ile ilgili olarak bir hikâyenin anlatıldığı yazılı metin, Kız Kalesi'nin fotoğraflarıyla tamamlanmıştır. Bu bağlamda görseller ile yazılı metnin uyumlu olduğu söylenebilir.

8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Basından Teknoloji Haberleri” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

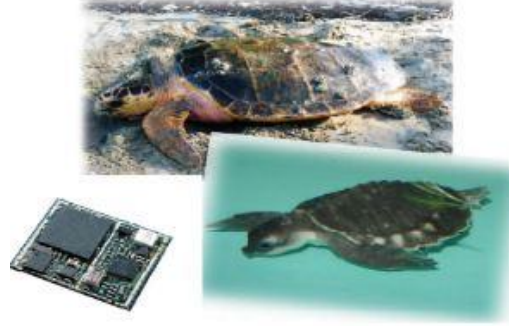
Birinci haberde, yazılı metinde sözü edilen kedi ve köpeklerin birer fotoğrafına yer verilmiştir. Bu anlamda görsellerin yazılı metnin konusunu yansıttığı söylenebilir.

İkinci haberde, nesli tükenen balıklardan ve balıkları kontrol etmek amacıyla balıkların süzgeçlerine takılan çipten söz edilmektedir. Bu haberde yer alan görsel, balıkları ve çipi yansıtmaktadır ancak görsel haberin ciddiyetine uygun olarak oluşturulmamıştır. Bu açıdan görselin yazılı metinle uyumlu olmadığı söylenebilir.

Üçüncü haberde de bir mikroçip uygulamasından söz edilmektedir. Ancak bu haberde kedi ve köpekler ile ülkeler arası seyahat edebilen hayvanlar üzerinde durulmuşken görsellerde balık fotoğraflarına yer verildiği görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında görseller ile yazılı metnin uyumlu olmadığı söylenebilir.

1

Dördüncü haber, Caretta Caretta'lar ve bu kaplumbağalar için geliştirilen çip uygulaması ile ilgilidir. Bu metinde yer alan görseller de Caretta Caretta ve çip fotoğraflarından oluştuğundan görsellerin yazılı metinle uyumlu olduğu söylenebilir.

Dört haber metni genel olarak incelendiğinde iki yazılı metnin görselleri ile uyumlu olduğu diğer iki metnin ise görselleri ile uyumlu olmadığı söylenebilmektedir.

8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan “Onuncu Yıl Nutku” adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

3

4

5

6

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

7

Söylev türündeki metin, Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nın on beşinci, Cumhuriyet'in onuncu yılı olması üzerine bu süreçte yapılanlar ve o günden sonra yapılacaklar hakkındaki söylemlerini içermektedir. Yazılı metin, anlatılan süreci yansıtan fotoğraflarla tamamlanmıştır.

Bu bağlamda, gerçek dünyaya gönderme yapan yazılı metnin gerçek dünyaya gönderme yapan görsellerle uyumlu olduğu söylenebilir.

8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan "Hayatta Başarının Yolları" adlı metne yönelik şunlar söylenebilir:

1

2

Konferans türündeki metinde, dört arkadaşın başından geçen bir olay örnek olarak verilmiştir. Bu hikâyeyi anlatan yazılı metin, bu dört arkadaşın konuşmalarını ve anlaşmalarını yansıtacak bir biçimde görsel ile tamamlanmıştır.

İki parçaya ayrılmış görsel, yazılı metni konu bakımından yansıtıyor olsa da Amerika'da geçen olayın kahramanları görselde görüldüğü şekilde betimlenmemiştir. Bu bakımdan metnin görsellerinin yazılı metinle uyumlu olduğu ancak yazılı metinde ifade edilmeyen bilgilere de sahip olduğu söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

İncelenen metinlerde metinlerin görselleri ile yazılı metnin uyumuna bakıldığında, 5. sınıf Türkçe ders kitabından seçilen dört metnin çizgi görsellerle oluşturulduğu ancak bu görsellerin yazılı metni tam olarak yansıtamadığı; görsellerin, yazılı metinde anlatılan olayları yansıtmaması durumunda ise görsellerin gerçeği yansıtmada sorunlar içerdiği, resimleme konusunda görsellerin eksikliklerinin olduğu, gerçek ve kurgu dengesinin tam olarak ayarlanamadığı görülmüştür. İşeri de (2002: 281) göstergebilimsel yöntemle incelediği ders kitaplarındaki görsellerin özensizlik içerdiğini, görmenin öğrenmeye büyük oranda katkı sağladığı düşünüldüğünde kitapların biçimsel görünüşleri ve iyi düzenlenmiş metinlerin seçilerek resimlenmesinin önemi ortaya konmuşken ders kitaplarında bu durumun göz ardı edildiğini ortaya koymuştur. Ayrıca 5. sınıf Türkçe ders

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

- DEMİREL, Ö. ve KIROĞLU, K. (2005). Eğitim ve ders kitapları. Ö. Demirel ve K. Kıroğlu (Ed.), *Konu alanı ders kitabı incelemesi* (ss. 2-11). Ankara: Pegem A Yayınları.
- DURAN, S. (2006). *Türkçe derslerinde resim kullanımı ve öğrencilerin metinleri anlamalarına etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- ERCANTÜRK, O. K. (2015). *Göstergebilim açısından Türkçe ders kitapları* (Yayınlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- ERGENÇ, İ. (1994). Türkiyedeki anadili sorunu. *TÖMER Dil Dergisi*, 25, 12-15.
- GÜNEŞ, F. (2002). *Ders kitaplarının incelenmesi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- GÜRLEK, M. ve ÇİÇEKLER, A. (2013). *Göstergebilim açısından Mustafa Kutlu'nun Mürit hikâyesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi.
- HESAPÇIOĞLU, M. (1994). *Öğretim ilke ve yöntemleri eğitim programları ve öğretim*. Ankara: Beta Basım Yayın.
- İMER, K. (1990). Dilbilim ve anadili öğretimi. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, (30/31), 874-878.
- İŞCAN, A. (2004). *İlköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin öğrencilere estetik zevk kazandırmadaki rolü* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- İŞERİ, K. (2002). *Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin ilköğretim programına uygunluğunun incelenmesi: Göstergebilimsel bir betimleme* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- İŞERİ, K. (2010). Türkçe ders kitaplarında resimler. H. Ülper (Ed.), *Türkçe ders kitabı çözümlenmeleri* (ss. 81-89). Ankara: Pegem A Yayınları.
- KARAKUŞ, İ. (1996). *Türk dili ve edebiyatı öğretiminde müfredat programları ve ders kitapları ana dili öğretiminde ölçme ve değerlendirme* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- KARASAR, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi (23. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları
- KAVCAR, C. (1998). Türkçe eğitimi ve sorunlar. *TÖMER Dil Dergisi*, (65), 5-18.
- KAYA, Z. (2005). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- KEKLİK, S. (2009). 1-8. sınıf Türkçe ders kitaplarının metin türleri ve özellikleri açısından incelenmesi. *I. Uluslar arası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 1-17.
- KILIÇ, A. ve SEVEN, S. (2007). *Konu alanı ders kitabı incelemesi* (6. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- KILIÇ, D. (2005). Ders kitabının öğretimdeki yeri. Ö. Demirel ve K. Kıroğlu (Ed.), *Konu alanı ders kitabı incelemesi* (ss. 37-53). Ankara: Pegem A Yayınları.
- KOLAÇ, E. (2003). İlköğretim 4. sınıf Türkçe ders kitaplarının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 105-137.
- KOMİSYON (2012). *İlköğretim Türkçe 6 ders kitabı* (2. Baskı). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- KOMİSYON (2012). *İlköğretim Türkçe 7 ders kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- KÜÇÜKAHMET, L. (2011). Eğitim programlarında ders kitabının yeri. L. Küçükahmet (Ed.), *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu* (3. Baskı, ss. 2-16). Ankara: Nobel Yayınları.

- MERT, E. L. (2012). İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan öykülerin çocuk yazınının temel ilkeleri bağlamında incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 73-93.
- OĞUZKAN, F. (1993). *Eğitim terim sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- ÖNCÜL, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*. İstanbul: MEB Yayınları.
- ÖZBAY, M. (2003). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. Ankara: Gölge Ofset Matbaacılık.
- ÖZBAY, M. (2006). *Türkçe özel öğretim yöntemleri I*. Ankara: Öncü Kitap.
- RİFAT, M. (1992). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Simavi Yayınları.
- SAYIN, Z. (2001). Gülten Dayıoğlu'nun çocuk romanlarında görsel düzen açısından bir yaklaşım. S. Sever (Ed.), *Roman kahramanı Fadişin doğumunun 30. yılı sempozyumu* (ss. 99-106). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 186.
- SEVER, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- SEZER, Ö. (2005). *İlköğretim birinci kademe Türkçe ders kitaplarında değerlerin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- UÇAN, H. (2006). *Yazınsal eleştiri ve göstergebilim* (2. Baskı). Ankara: Hece Yayınları.
- YALÇIN, A. (1996). Türkçe ders kitaplarının planlanması ve yazılması. *Türk Yurdu*, 24-27.
- YALINKILIÇ, K. (2010). Bir öğretim aracı olarak ders kitabı. H. Ülper (Ed.), *Türkçe ders kitabı çözümlenmeleri* (ss. 3-19). Ankara: Pegem A Yayınları.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2006). *Sosyalbilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

ERCANTÜRK, O.K., Türkçe Ders Kitaplarındaki Yazılı Metinler İle Metin Görsellerinin Uyumu, *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/3 Winter 2015, p. 427-454, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7826>, ANKARA-TURKEY